

PAOLA DI ROSA

Volantina 1, 20 000 Dubrovnik - tel.: 020/441 110; fax: 020/441 111
e-mail: paoladirosa@di - rosa.org - OIB: 66692721306; MB: 1523023

PROTOKOL O POSTUPANJU DOMA U SLUČAJU NASILJA

LIPANJ, 2023. GODINE

SADRŽAJ:

UVOD	3
1. OPĆE PRIHVAĆENA DEFINICIJA NASILJA	4
2. POSTUPANJE DOMA U SLUČAJU NASILJA MEĐU UČENICIMA.....	5
3. POSTUPANJE DOMA U SLUČAJU OBIČNOG VRŠNJAČKOG SUKOBA	8
4. POSTUPANJE DOMA U SLUČAJU ELEKTRONIČKOG NASILJA	9
5. POSTUPANJE DOMA U SLUČAJU SAZNANJA ILI SUMNJE NA NASILJE U11 OBITELJI.....	11
6. POSTUPANJE DOMA U SLUČAJU SEKSUALNOG NASILJA.....	12
7. POSTUPANJE DOMA U SLUČAJU NASILJA PREMA UČENICIMA OD STRANE ODRASLE OSOBE U DOMU (ODGAJATELJA, RODITELJA, DRUGIH ZAPOSLENIKA DOMA, NEPOZNATIH OSOBA)	14
8. POSTUPANJE DOMA U SLUČAJU NASILNOG PONAŠANJA ODRASLE OSOBE NAD ODRASLOM OSOBOM U DOMU.....	15
9. POSTUPANJE DOMA U SLUČAJU NASILJA PREMA ZAPOSLENICIMA DOMA OD STRANE UČENIKA DOMA	15
10. EVIDENCIJA DOMA O SUKOBIMA I NASILJU U DOMU.....	16
11. OBRAZAC ZA OPIS DOGAĐAJA	16
12. PRILOG 1.: EVIDENCIJA DOMA O SUKOBIMA I NASILJU U DOMU	17
13. PRILOG 2.: OBRAZAC ZA OPIS DOGAĐAJA.....	19

UVOD

Ovaj Protokol odnosi se na prevenciju svih mogućih situacija nasilja među učenicima i nad učenicima, te drugih oblika nasilja u Domu i određuje postupanje u konkretnim situacijama s ciljem zaštite djece, kao i svih zaposlenika koji o njima skrbe u procesu odgoja i obrazovanja. Temelji se na odredbama *Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi*, *Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji*, *Zakona o radu*, *Obiteljskog zakona*, *Kaznenog zakona*, *Prekršajnog zakona*, *Zakona o kaznenom postupku*, *Zakona o sudovima za mladež*, *Zakona o izvršavanju sankcija izrečenih maloljetnicima za kaznena djela i prekršaje*, *Zakona o sprječavanju nereda na športskim natjecanjima*, *Zakona o elektroničkim medijima* te na sadržaju *Pravilnika o načinu postupanja odgojno-obrazovnih radnika školskih ustanova u poduzimanju mjera zaštite prava učenika te prijave svakog kršenja tih prava nadležnim tijelima*, *Pravilnika o kriterijima za izricanje pedagoških mjera*, *Pravilnika o osnovnoškolskom i srednjoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju* te raznim protokolima Vlade Republike Hrvatske o postupanju u slučaju: *nasilja među djecom i mladima -2014.*; *zlostavljanja i zanemarivanja djece – 2014.*; *seksualnog nasilja – 2018.*; *nasilja u obitelji – 2019.*, kao i na *Protokolu o pokretanju psiholoških kriznih intervencija u sustavu odgoja i obrazovanja iz 2015.* te na mnogim drugim zakonskim i podzakonskim aktima, protokolima i strategijama i planovima u kojima su djeca i mladi neizostavni dionici.

Protokol utvrđuje obveze i odgovornosti, kao i načine postupanja tj. što treba činiti ravnatelj, stručni suradnik, odgajatelj, učenik, drugi zaposlenik Doma ili roditelj (skrbnik učenika).

Protokol treba biti izvješten na vidnom i dostupnom mjestu u Domu.

O načinima i koracima postupanja u slučaju bilo koje vrste nasilja potrebno je upoznati sve sudionike u procesu odgoja i obrazovanja, učenike na sastancima s odgajateljima i ravnateljem, te roditelje na prvom roditeljskom sastanku svake školske godine.

Protokol sadrži:

1. opće prihvaćenu definiciju nasilja
2. postupanje Doma u slučaju nasilja među učenicima
3. postupanje Doma u slučaju običnog vršnjačkog sukoba
4. postupanje Doma u slučaju elektroničkog nasilja
5. postupanje Doma u slučaju saznanja ili sumnje o nasilju u obitelji
6. postupanje Doma u slučaju seksualnog nasilja
7. postupanje Doma u slučaju nasilja prema učenicima od strane odrasle osobe u Domu (odgajatelja, roditelja, drugih zaposlenika škole, nepoznatih osoba)
8. postupanje Doma u slučaju nasilnog ponašanja odrasle osobe nad odraslom osobom u Domu

9. postupanje Doma u slučaju nasilja prema zaposlenicima Doma od strane učenika Doma
10. evidencija Doma o sukobima i nasilju u Domu
11. obrazac za opis događaja

Koordinatori Protokola o postupanju Doma u slučaju nasilja su: ravnatelj, stručni suradnici (psiholog i pedagog) i 1 odgajatelj (odgajatelja imenuje ravnatelj za svaku školsku godinu odlukom).

1. OPĆE PRIHVACĀENA DEFINICIJA NASILJA

Definicija nasilja i običnog sukoba vršnjaka preuzeta je iz *Protokola o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima* kojeg je donijela Vlada Republike Hrvatske u listopadu 2004.

Nasiljem među djecom i mladima smatra se svako namjerno fizičko ili psihičko nasilno ponašanje usmjereno prema djeci i mladima od strane njihovih vršnjaka učinjeno s ciljem povrjeđivanja, a koje se, neovisno o mjestu izvršenja, može razlikovati po obliku, težini, intenzitetu i vremenskom trajanju i koje uključuje ponavljanje istog obrasca i održava neravnopravan odnos snaga (jači protiv slabijih ili grupa protiv pojedinaca). **Nasiljem među djecom i mladima smatra se osobito:**

- namjerno uzrokovani fizički napad u bilo kojem obliku, primjerice udaranje, guranje, gađanje, šamaranje, čupanje, zaključavanje, napad različitim predmetima, pljuvanje i slično, bez obzira dali je kod napadnutog djeteta nastupila tjelesna povreda
- psihičko i emocionalno nasilje prouzročeno opetovanim ili trajnim negativnim postupcima od strane jednog djeteta ili više djece. Negativni postupci su: ogovaranje, nazivanje pogrđnim imenima, ismijavanje, zastrašivanje, izrugivanje, namjerno zanemarivanje i isključivanje iz skupine kojoj pripada ili isključivanje i zabranjivanje sudjelovanja u različitim aktivnostima s ciljem nanošenja patnje ili boli, širenje glasina s ciljem izolacije djeteta od ostalih učenika, oduzimanje stvari ili novca, uništavanje ili oštećivanje djetetovih stvari, ponižavanje, naređivanje ili zahtijevanje poslušnosti ili na drugi način dovođenje djeteta u podređeni položaj, kao i sva druga ponašanja počinjena od djeteta i mlade osobe (unutar kojih i spolno uznemiravanje i zlostavljanje) kojima se drugom djetetu namjerno nanosi fizička i duševna bol ili sramota.

Nasilje podrazumijeva šest definirajućih čimbenika:

- namjera da se drugom nanese šteta ili ozljeda
- intenzitet i trajanje (opetovanost nasilničkog ponašanja)
- moć nasilnika (nerazmjer obzirom na dob, snagu, brojčana nadmoć)
- ranjivost i nemoć žrtve
- manjak podrške
- posljedice

U svim slučajevima nasilja među djecom koji su definirani navedenim čimbenicima Dom je dužan postupati u skladu s Protokolom o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima odnosno skupom postupaka i mjera koje su predvidjela nadležna tijela te propisima na snazi.

Nužno je razlikovati nasilje (zlostavljanje) među djecom i mladima od običnog sukoba vršnjaka. **Obični sukob vršnjaka ima slijedeća obilježja:**

- nema elemenata navedenih za nasilništvo: radi se o sukobu vršnjaka koji oni ne rješavaju na miran, nego na neki drugi način; ne postupaju jedan prema drugome s namjerom ozljeđivanja ili nanošenja štete; nema nerazmjera moći; nema težih posljedica za djecu u sukobu
- djeca ne inzistiraju da mora biti po njihovom po svaku cijenu
- mogu dati razloge zašto su u sukobu
- ispričaju se ili prihvate rješenje u kojem nema pobjednika i poraženog
- slobodno pregovaraju da bi zadovoljili svoje potrebe
- mogu promijeniti temu i otići iz situacije u kojoj je došlo do sukoba

2. POSTUPANJE DOMA U SLUČAJU NASILJA MEĐU UČENICIMA

U svim slučajevima nasilja među učenicima Doma koji su definirani čimbenicima nasilja među djecom i mladima Dom je dužan postupati u skladu s Protokolom o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima kojeg je donijela Vlada Republike Hrvatske u listopadu 2004.

U slučaju nasilja među učenicima u Domu svi zaposlenici Doma dužni su:

- odmah prekinuti nasilno ponašanje učenika i odvojiti učenike
- pružiti pomoć i podršku učeniku koji je doživio nasilje
- obavijestiti o događaju odgajatelja učenika koji je doživio nasilje, stručnog suradnika Doma i ravnatelja

U slučaju prijave nasilja ili dojave o nasilju među učenicima imenovane stručne osobe za koordiniranje aktivnosti vezanih uz problematiku nasilja, odgajatelji, stručni suradnici Doma i ravnatelj dužni su:

- Odmah poduzeti sve mjere da se zaustavi i prekine aktualno nasilno postupanje prema učeniku, a u slučaju potrebe zatražiti pomoć drugih zaposlenika Doma ili po potrebi pozvati zaposlenike policije.

Tijekom razgovora predstavnika policije s učenicima žrtvama ili počiniteljima nasilnog postupanja obvezno treba biti prisutan roditelj učenika, udomitelj, osoba kojoj je dijete povjereno na čuvanje ili odgoj ili stručna osoba centra za socijalnu skrb.

- Ukoliko je učenik povrijeđen u mjeri koja zahtijeva liječničku intervenciju ili pregled ili se prema okolnostima slučaja može razumno pretpostaviti ili posumnjati da su takva intervencija ili pregled potrebni, odmah pozvati službu hitne liječničke pomoći ili na

najbrži mogući način, koji ne šteti zdravlju učenika, prepratiti ili osigurati pratnju učenika od strane stručne osobe liječniku, te sačekati liječnikovu preporuku o daljnjem postupanju i dolazak učenikovih roditelja ili zakonskih zastupnika.

- Odmah po prijavljenom nasilju o tome obavijestiti roditelje ili zakonske zastupnike učenika žrtve nasilnog postupanja i učenika koje je počinilo nasilje te ih upoznati sa svim činjenicama i okolnostima koje smo doznali i izvijestiti ih o aktivnostima koje će se poduzeti. *Roditelje pozivati odvojeno!*
- Po prijavi, odnosno dojavi nasilja odmah obaviti razgovor s učenikom koje je žrtva nasilja i s učenikom počiniteljem nasilja, a u slučaju da je postojala liječnička intervencija, uz dogovor s liječnikom, čim to bude moguće.
Ovi razgovori s učenikom obavljaju se uvijek u nazočnosti nekog od stručnih djelatnika Doma, a na način da se postupa posebno brižljivo, poštujući učenikovo dostojanstvo i pružajući mu potporu.
S učenikom koje je žrtva nasilja i s učenikom koje se nasilno ponaša treba razgovarati odvojeno!
- Obaviti razgovor s drugim učenicima ili odraslim osobama koje imaju spoznaja o učinjenom nasilju te utvrditi sve okolnosti vezane uz oblik, intenzitet, težinu i vremensko trajanje nasilja. *U razgovoru s učenicima obvezno je postupati pažljivo, poštujući učenikovo dostojanstvo, privatnost i pružajući potporu svim sudionicima.*
- Ukoliko se radi o osobito teškom obliku, intenzitetu ili dužem vremenskom trajanju nasilja, koje može izazvati traumu i kod drugih učenika koja su svjedočila nasilju, savjetovati se s nadležnom stručnom osobom ili službom u Ministarstvu za znanost i obrazovanje poradi pomoći učenicima, svjedocima nasilja.
- Ako je riječ o učeniku s teškoćama, odgojno-obrazovni djelatnici obvezni su poštovati sve posebnosti vezane uz te teškoće.
- Roditeljima ili zakonskim zastupnicima učenika koje je žrtva vršnjačkog nasilja dati obavijesti o mogućim oblicima savjetodavne i stručne pomoći učeniku u Domu i izvan njega, a s ciljem potpore i osnaživanja učenika te prorade traumatskog doživljaja.
- Što žurnije obaviti razgovor s učenikom koje je počinilo nasilje, ukazati učeniku na neprihvatljivost i štetnost takvog ponašanja te ga savjetovati i poticati na promjenu takvog ponašanja, a tijekom razgovora posebno obratiti pozornost iznosi li učenik neke okolnosti koje bi ukazivale da je dijete žrtva zanemarivanja ili zlostavljanja u svojoj obitelji ili izvan nje, u kojem slučaju će se odmah izvijestiti centar za socijalnu skrb, a po potrebi ili sumnji na počinjenje kažnjive radnje izvijestiti policiju ili nadležno državno odvjetništvo, a Dom će poduzeti sve mjere za pomirenje učenika i za stvaranje tolerantnog, prijateljskog ponašanja u Domu
- Roditelje ili zakonske zastupnike učenika koje je počinilo nasilje, upoznati s događajem, kao i s neprihvatljivošću i štetnošću takvog ponašanja, savjetovati ih s ciljem promjene takvog ponašanja učenika te ih pozvati na uključivanje u savjetovanje ili stručnu pomoć unutar Doma ili izvan njega (centri za socijalnu skrb, poliklinike za zaštitu djece,

obiteljska savjetovališta i slično) i izvijestiti ih o obvezi Doma da slučaj prijavi nadležnom centru za socijalnu skrb, Uredima državne uprave u Županiji dubrovačko-neretvanskoj (Upravni odjel za odgoj i obrazovanje), policiji ili nadležnom državnom odvjetništvu

- O poduzetim aktivnostima, razgovorima, izjavama te svojim opažanjima sačiniti službene bilješke, kao i voditi odgovarajuće evidencije zaštićenih podataka koje će u pisanom obliku predati ravnatelju i koje će na zahtjev dostaviti drugim nadležnim tijelima. ***Obrazac za prijavu nasilnog postupanja ne ispunjava se u slučaju običnog sukoba vršnjaka!***

3. POSTUPANJE DOMA U SLUČAJU OBIČNOG VRŠNJAČKOG SUKOB

U slučaju običnog vršnjačkog sukoba svaki zaposlenik Doma dužan je:

- ✦ odmah prekinuti sukob među učenicima;
- ✦ obavijestiti o sukobu odgajatelja učenika, stručnog suradnika ili ravnatelja Doma;
- ✦ odgajatelj učenika, stručni suradnik ili ravnatelj će obaviti razgovore sa sukobljenim učenicima;
- ✦ dogovoriti će s učenicima da se međusobno ispričaju, prihvate rješenje u kojem nitko neće pobijediti, da jedan drugom nadoknade eventualnu štetu (restitucija);
- ✦ tražiti od učenika da popune odgovarajući obrazac o događaju (obrazac za restituciju);
- ✦ u slučaju da učenik češće dolazi u takve sukobe s vršnjacima odgajatelj učenika i stručni suradnik će pozvati roditelje u Dom s ciljem prevladavanja takve situacije i pomoći učeniku;
- ✦ prema potrebi učenik će biti uključen u dodatni rad (savjetodavni rad, pedagoška i/ili defektološka pomoć) u Domu ili izvan Doma u dogovoru s roditeljima (starateljima);
- ✦ ako učenik učestalo krši pravila, ne poštuje dogovore, ne prihvaća restituciju, Dom će primijeniti odgovarajuće pedagoške mjere u skladu s Pravilnikom o kriterijima za izricanje pedagoških mjera;
- ✦ u slučaju da sve prethodno navedene mjere ne dovedu do poboljšanja ponašanja učenika i u slučaju nesuradnje roditelja, Dom će postupiti po točki 2. ovog Protokola.

4. POSTUPANJE DOMA U SLUČAJU ELEKTRONIČKOG NASILJA

Elektroničko nasilje definira se kao svaka zlonamjerna i ponavljana uporaba informacijskih i komunikacijskih tehnologija kako bi se nekome nanijela šteta, odnosno kako bi se najčešće neko dijete ponizilo, zadirkivalo, prijetilo mu se ili ga se zlostavljalo na neki drugi način.

Ono može uključivati slanje anonimnih poruka mržnje, poticanje grupne mržnje, nasilne napade na privatnost (otkrivanje osobnih informacija o drugima, „provaljivanje“ u tuđe e-mail adrese), kreiranje internetskih stranica (blogova) koje sadrže priče, crteže, slike i šale na račun vršnjaka, uhođenje, vrijeđanje, nesavjestan pristup štetnim sadržajima, širenje nasilnih i uvredljivih komentara, izlaganje dobi neprimjerenim sadržajima i seksualno namamljivanje.

Elektroničko zlostavljanje uključuje radnje koje su ponavljane, namjerne, štetne i obavljene u odnosima u kojima postoji neravnoteža moći. Vjerojatnost pojavljivanja ponavljanih nasilničkih situacija u virtualnom svijetu je neizbježna zbog same naravi virtualnog svijeta. Superiornost počinitelja u virtualnom svijetu proizlazi iz digitalnih kompetencija počinitelja ili posjedovanja određenih sadržaja (podataka, slika, videa i sl.)

U slučaju prijave, dojave ili saznanja o sumnji na elektroničko nasilje između učenika

odgajatelj je dužan:

1. Odmah po saznanju zajedno sa stručnim suradnikom Doma obaviti zasebne razgovore s učenicima – žrtvom elektroničkog nasilja, s učenicima – počiniteljem elektroničkog nasilja te s učenicima – svjedocima ili promatračima elektroničkog nasilja.
2. U najkraćem mogućem roku pozvati roditelje učenika uključene u elektroničko nasilje na individualne i grupne razgovore.
3. U najkraćem mogućem roku održati sastanak sa stručnim suradnikom u Domu i raspraviti o rješenju i daljnjem postupanju. Donijeti odluku o izricanju pedagoških mjera u skladu sa Statutom Doma
4. U najkraćem mogućem roku održati zajednički sastanak s učenicima – počiniteljem elektroničkog nasilja, roditeljem i stručnim djelatnicima Doma s ciljem definiranja i individualnog plana postupanja prema učenicima.

stručni suradnici u Domu dužni su:

1. Odmah po saznanju zajedno s odgajateljem učenika, obaviti razgovor s učenicima – žrtvom elektroničkog nasilja.
2. Odmah po saznanju zajedno s odgajateljem obaviti razgovor s učenicima – počiniteljem elektroničkog nasilja.

3. Odmah po saznanju zajedno s odgajateljem obaviti razgovor s učenicima - svjedocima ili promatračima elektroničkog nasilja.
4. U najkraćem mogućem roku održati zajednički sastanak s učenicima – počiniteljem elektroničkog nasilja, roditeljem i stručnim djelatnicima Doma s ciljem definiranja individualnog plana postupanja prema učeniku. Održati zajednički sastanak s učenicima, roditeljem i odgajateljem s ciljem definiranja individualnog plana postupanja prema učeniku, informiranja o potrebi poduzimanja mjera u skladu sa Statutom Doma, zakonom i drugim propisanim pravilima.
5. Odmah po saznanju održati sastanak s odgajateljem učenika i raspraviti o rješenju i daljnjem postupanju. Donijeti odluku o izricanju pedagoških mjera u skladu sa Statutom Doma, zakonom i drugim propisanim pravilima te obavijestiti nadležne institucije.
6. Odmah po saznanju prijava nasilja policiji.
7. Odmah po saznanju prijava nasilja nadležnom centru za socijalnu skrb.
8. U najkraćem mogućem roku utvrditi uzroke/povod nasilnog ponašanja i djelovati na slabljenje rizičnih i jačanje zaštitnih čimbenika.
9. U najkraćem mogućem roku osigurati potrebnu psihosocijalnu pomoć i podršku učenicima uključenim u elektroničko nasilje ili unutar Doma ili pružanjem informacija o dostupnim organizacijama i institucijama koje navedeno pružaju.
10. U najkraćem mogućem roku osigurati potrebnu pomoć i podršku roditeljima u razvoju roditeljskih kompetencija ili unutar Doma ili pružanjem informacija o dostupnim organizacijama i institucijama koje navedeno pružaju.
11. Kontinuirano osigurati redovitu međuresornu suradnju usmjerenu na reduciranje rizičnih i jačanje zaštitnih čimbenika pozitivnog i prosocijalnog ponašanja u užem i širem domskom okruženju
12. Kontinuirano voditi odgovarajuće evidencije zaštićenih podataka o svakoj zaprimljenoj prijavi, odnosno obavijesti o nasilju među učenicima, te evidentirati i bilježiti svako postupanje.
13. Kontinuirano pratiti osiguravanje pomoći i podrške učenicima žrtvama i počiniteljima nasilja.

5. POSTUPANJE DOMA U SLUČAJU SAZNANJA ILI SUMNJE NA NASILJE U OBITELJI

U slučaju da neki zaposlenik Doma dobije informaciju da je učenik unutar obitelji izložen ili svjedoči nasilnom ponašanju nekog člana obitelji, posebice ako se radi o oblicima tjelesnog ili duševnog nasilja, spolne zlouporabe, zanemarivanja ili nehajnog postupanja, zlostavljanja ili izrabljivanja, taj zaposlenik je dužan, u skladu s čl. 5. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji, odmah o tome obavijestiti odgajatelja učenika, ravnatelja i stručne suradnike škole te postupiti prema Protokolu o postupanju u slučaju nasilja u obitelji (poglavlje D), koji je usvojila Vlada Republike Hrvatske. **Ravnatelj i stručni suradnici i/ili odgajatelji su dužni:**

- obaviti razgovor s učenikom ako je dostupno i tijekom razgovora upoznati učenika s daljnjim postupanjem
- odmah pozvati učenikove roditelje na razgovor i upoznati ih sa značajnim saznanjima i informacijama koje djelatnici Doma posjeduju – ako je učenika zlostavljao jedan roditelj, upoznati s time drugog roditelja
- upozoriti roditelje na neprihvatljivost i štetnost takvog ponašanja i informirati ih o obvezi Doma da slučaj prijavi nadležnom centru za socijalnu skrb, policiji i Upravnom odjelu za odgoj i obrazovanje.
- ako su roditelji spremni za suradnju, uključiti ih u savjetovanje unutar Doma ili preporučiti odgovarajuće ustanove
- ako je učenik zlostavljan od oba roditelja ili postoji sumnja na takvo zlostavljanje, odmah obavijestiti o tome centar za socijalnu skrb i postupati dalje u dogovoru s centrom za socijalnu skrb
- ako roditelji odbijaju suradnju, o tome informirati centar za socijalnu skrb, Upravni odjel za odgoj i obrazovanje
- ako je učeniku potrebna pomoć ili pregled liječnika, s učenikom liječniku idu roditelj (ako je dostupan i ako ne postoji sumnja da je on zlostavljač) ili predstavnik Doma ili centra za socijalnu skrb.
- tijekom razgovora s učenikom ravnatelj, stručni suradnici ili odgajatelj učenika mora voditi službenu zabilješku koju uz ravnatelja potpisuje i stručni suradnik ili odgajatelj koji je obavio razgovor. Službena zabilješka čuva se u arhivi pedagoške službe Doma.
- *Službena zabilješka može se na zahtjev dostaviti drugim nadležnim tijelima, ali uvijek uz odobrenje ravnatelja Doma.*
- *Bez dozvole ravnatelja djelatnici Doma ne smiju davati podatke o slučaju nasilja u obitelji predstavnicima medija, niti bilo kojim privatnim ili neovlaštenim službenim osobama van Doma.*

- Suradivati s nadležnim centrom za socijalnu skrb i djelovati usklađeno u cilju dobrobiti djeteta

6. POSTUPANJE DOMA U SLUČAJU SEKSUALNOG NASILJA

Vlada Republike Hrvatske 2012.g., donosi Protokol o postupanju u slučaju seksualnog nasilja za nadležna tijela u postupanju sa žrtvama seksualnog nasilja: policiju, zdravstvene ustanove, pravosudna tijela, centre za socijalnu skrb, odgojno-obrazovne ustanove i institucije koje pružaju pomoć i potporu u zaštiti mentalnog zdravlja. Na temelju Zaključka Vlade Republike Hrvatske, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta 21. prosinca 2012. godine objavljuje Protokol o postupanju u slučaju seksualnog nasilja, čiji sadržaj obvezuje i sve srednje škole i učeničke domove Republike Hrvatske na donošenje istog.

Pod pojmom „*seksualno nasilje*“ prema definiciji Svjetske zdravstvene organizacije podrazumijeva se „*bilo koji seksualni čin, pokušaj ostvarivanja seksualnog čina, neželjeni seksualni komentar ili prijedlog koji je usmjeren protiv osobe i njezine seksualnosti, a koji može počinuti druga osoba bez obzira na odnos sa žrtvom ili stanje u kojem se nalaze. Karakterizira ga uporaba sile, prijetnje ili ucjene za ugrožavanje dobrobiti i/ili života same žrtve ili njoj bliskih osoba*“.

Ako je seksualno nasilje sastavni dio obiteljskog nasilja, treba postupati po ovom Protokolu, *Protokolu o postupanju u slučaju nasilja u obitelji, Zakonu o zaštiti od nasilja u obitelji, Obiteljskom zakonu te Zakonu o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi*.

Protokol obvezuje djelatnike Doma na:

- 1. senzibiliziranje** na pojave seksualnog nasilja koje doživljavaju maloljetne osobe.
- 2. poduzimanje odgovarajućih mjera** radi otkrivanja i prijavljivanja djela seksualnog nasilja relevantnim institucijama koja pružaju pomoć žrtvama seksualnog nasilja.

I. Postupanje u slučaju seksualnog nasilja

- 1. Kada Dom dobije informaciju iz koje proizlazi makar i sumnja da je maloljetna osoba doživjela seksualno uznemiravanje ili seksualno nasilje** (u odgojno - obrazovnoj ustanovi ili izvan nje), dužnost je stručnjaka u Domu najprije provesti razgovor s njom radi njezine zaštite.

Poželjno je da razgovor vodi stručni suradnik (u daljnjem tekstu odgovorna osoba), u sigurnom okruženju, imajući na umu zaštitu prava te maloljetne osobe.

Ako oni nisu dostupni ili maloljetna osoba ne pristaje na razgovor s njima, razgovor može voditi druga odgovorna osoba u koju maloljetna osoba ima povjerenja, kao što je odgajatelj učenika, liječnik školske medicine ili ravnatelj.

- 2. Ako se radi o događaju koji se upravo dogodio**, žrtvi je potrebno bez odgode pružiti odgovarajuću zaštitu te o istom odmah izvijestiti policiju.
- 3. Odgovorna osoba koja vodi razgovor s maloljetnom osobom ili izvorom informacija**, dužna je to zabilježiti.

4. Obveza odgovorne osobe koja vodi razgovor je **detaljno upoznati maloljetnu osobu s daljnjim postupanjem**. Maloljetna osoba treba znati što točno slijedi iza kojeg postupka, koje su moguće zapreke i poteškoće te što je konačni cilj postupanja. Tijekom cijelog postupka potrebno je voditi brigu o sigurnosti maloljetne osobe te o sigurnosti drugih osoba koje su izvor informacija.

5. **O samom događaju odgovorna osoba dužna je:**

- obavijestiti roditelje maloljetne osobe;
- ako su roditelji nedostupni ili postoji sumnja da su zlostavljači, potrebno je obavijestiti nadležni centar za socijalnu skrb prema mjestu prebivališta zlostavljane maloljetne osobe (izvan uredovnog vremena centra za socijalnu skrb, preko nadležne policijske postaje može se dobiti broj dežurnog socijalnog radnika);
- obavijestiti ravnatelja Doma;
- prijaviti policiji ili državnom odvjetništvu (izvan uredovnog vremena državnog odvjetništva obavještava se dežurni državni odvjetnik pri Istražnom centru Županijskog suda);
- ako postoje vidljive ozljede ili uznemirenost, poduzeti mjere radi pružanja hitne liječničke pomoći;
- obavijestiti Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta:
- ako je počinitelj osoba koja je djelatnik Doma;
- ako se seksualno nasilje dogodilo u prostoru Doma, bez obzira tko je počinitelj, zatražit će se odluka Ministarstva o daljnjem postupanju u odnosu na Dom.
- preporučuje se u svakom takvom slučaju obavijestiti pravobraniteljicu za djecu jer pravobraniteljstvo prati slučajeve kršenja svakog pojedinačnog prava djeteta;
- upoznati žrtvu i njezine roditelje s mogućnostima izvaninstitucionalne i institucionalne pomoći i potpore.

6. Ako je počinitelj seksualnog nasilja ravnatelj, osoba koja o tome ima informaciju obvezna je obavijestiti policiju i/ili Državno odvjetništvo te nadležno ministarstvo.

II. Postupanje u slučaju seksualnog uznemiravanja koje se dogodilo u Domu

Ako se radi o seksualnom uznemiravanju od strane:

- a) odrasle osobe koja je djelatnik D o m a , postupak je isti kao za prethodno navedene slučajeve seksualnog nasilja događa li se u Domu ili izvan njega;
- b) drugog učenika (ili više njih) u prostoru Doma , potrebno ih je uputiti na savjetovanje i medijaciju u Domu ili u savjetovalište.

Obveza odgovorne osobe je o tome obavijestiti roditelje svih uključenih učenika. Preporučuje se da se o slučaju obavijesti i centar za socijalnu skrb radi prikupljanja podataka o obiteljskim prilikama i poduzimanja zaštitnih mjera uključenih učenika.

7. POSTUPANJE DOMA U SLUČAJU NASILJA PREMA UČENICIMA OD STRANE ODRASLE OSOBE U DOMU (ODGAJATELJA, RODITELJA, DRUGIH ZAPOSLENIKA DOMA, NEPOZNATIH OSOBA)

U slučaju kada postoji sumnja ili je učenik doživio zlostavljanje od strane odrasle osobe u Domu (zaposlenika Doma, svog roditelja ili roditelja drugog učenika odnosno nepoznate osobe) zaposlenik Doma je obavezan:

- Odmah pokušati prekinuti nasilno postupanje prema učeniku
- Ako u tome ne uspije, odmah pozvati ravnatelja, stručnog suradnika Doma ili drugog zaposlenika Doma kako bi pokušali prekinuti nasilno postupanje prema učeniku i obavijestiti policiju.
- O nasilnom postupanju odgojno-obrazovnih radnika ili drugih radnika Doma ili drugih odraslih osoba prema učeniku, svaki učenik ili radnik Doma obavezan je o tome odmah izvijestiti ravnatelja ili stručnoga suradnika koji će poduzeti sve mjere da se zaustavi nasilno postupanje prema učeniku te odmah zvati policiju.
- Upozoriti osobu koja se ponaša nasilno na neprihvatljivost i štetnost takvog ponašanja i informirati je o obvezi Doma da slučaj prijavi nadležnom centru za socijalnu skrb, policiji, Upravnom odjelu za odgoj i obrazovanje, te Ministarstvu znanosti i obrazovanja
- O događaju obavijestiti centar za socijalnu skrb, policiju, Upravni odjel za odgoj i obrazovanje, te Ministarstvo znanosti i obrazovanja.
- Stručni je suradnik dužan obaviti razgovor s učenikom odmah po saznanju o događaju s ciljem normaliziranja osjećaja učenika i sprječavanja dugoročnih posljedica traume te tijekom razgovora s učenikom voditi službenu zabilješku koju uz ravnatelja potpisuje i stručni suradnik koji je obavio razgovor i odgajatelj učenika ili druga povjerljiva osoba.
- Kada stručni suradnik obavi razgovor s učenikom ravnatelj, stručni suradnik, odgajatelj učenika ili član Odgajateljskog vijeća trebaju o događaju odmah obavijestiti roditelje učenika (ili drugog roditelja ako se jedan od roditelja nasilno ponašao u Domu prema vlastitom djetetu) i pozvati ih da dijete odvedu kući te ih informirati o eventualnoj potrebi uključivanja djeteta i roditelja u savjetovanje i stručnu pomoć u Domu ili izvan Doma.
- U slučaju da je učenik ozlijeđen ili postoji sumnja da bi mogao biti ozlijeđen, treba ga odvesti na liječnički pregled, pri čemu s njim u pratnji ide roditelj (ako je dostupan) ili predstavnik Doma ili centra za socijalnu skrb.

8. POSTUPANJE DOMA U SLUČAJU NASILNOG PONAŠANJA ODRASLE OSOBE NAD ODRASLOM OSOBOM U DOMU

U slučaju nasilnog ponašanja odrasle osobe (roditelja učenika, nepoznate osobe, zaposlenika Doma) prema drugoj odrasloj osobi u Domu (roditelju učenika ili zaposleniku Doma) te u slučaju da postoje informacije da odrasla osoba u prostor Doma unosi oružje ili druge predmete koji mogu ugroziti sigurnost osoba i imovine u Domu, **zaposlenik Doma koji ima tu informaciju ili je nazočan mora:**

- Odmah pokušati prekinuti nasilno ponašanje.
- Upozoriti osobu koja se nasilno ponaša na neprihvatljivost i štetnost takvog ponašanja tj. unošenja opasnih predmeta u prostor Doma i zatražiti od nje da napusti prostor Doma.
- Ako u tome ne uspije, odmah pozvati ravnatelja Doma, stručnog suradnika ili drugog zaposlenika Doma kako bi pokušali prekinuti nasilno ponašanje i obavijestiti policiju.
- Ako uspije prekinuti nasilno ponašanje, odmah o tome obavijestiti ravnatelja ili stručnog suradnika.
- O događaju obavijestiti policiju, centar za socijalnu skrb, Upravni odjel za odgoj i obrazovanje.

9. POSTUPANJE DOMA U SLUČAJU NASILJA PREMA ZAPOSLENICIMA DOMA OD STRANE UČENIKA DOMA

U slučaju da je zaposlenik Doma doživio nasilje ili prijetnju nasiljem od strane učenika Doma on treba o tome izvijestiti ravnatelja ili stručne suradnike Doma, koji će:

- Razgovarati s učenikom u prisustvu odgajatelja učenika i voditi službenu zabilješku o razgovoru • Odmah obavijestiti roditelje učenika te ih upozoriti na neprihvatljivost takvog ponašanja.
- Prema učeniku poduzeti odgovarajuće pedagoške mjere koje će donijeti u skladu s Pravilnikom o kriterijima za izricanje pedagoških mjera.
- Uključiti učenika u stručni tretman u Domu ili u dogovoru s roditeljima u ustanovi izvan Doma.
- O svemu izvijestiti centar za socijalnu skrb i Upravni odjel za odgoj i obrazovanje, a po potrebi i policiju.
- Ako je riječ o prijetnjama nasiljem ili o nasilju u Domu, zbog čega je Dom uključilo i policiju, o takvim situacijama je potrebno prvo usmeno, a zatim i pismenom bilješkom (na propisanom obrascu) izvijestiti Upravni odjel za odgoj i obrazovanje, te Ministarstvo znanosti i obrazovanja.
- U slučaju da bilo kojem nasilnom ponašanju u prostoru Doma svjedoče drugi učenici, a nasilno ponašanje je neuobičajeno rijetko i intenzivno te može rezultirati traumatiziranjem svjedoka, ravnatelj ili stručni suradnik su dužni osigurati stručnu pomoć tim učenicima.

Dužni su savjetovati se s nadležnom i stručnom osobom koja ima iskustva u radu s traumatiziranim osobama o potrebi i načinu pružanja stručne pomoći svjedocima nasilja.

10. EVIDENCIJA DOMA O SUKOBIMA I NASILJU U DOMU

Dom vodi posebnu Evidenciju o sukobima i nasilju u Domu. Taj obrazac popunjava član odgajateljskog vijeća koji je nazočio ili bio obaviješten o događaju neposredno nakon istog. Zapis o događaju iz Evidencije je sastavni dio izvješća Doma o događaju.

Evidencija Doma o sukobima i nasilju u Domu treba sadržavati sljedeće podatke:

- ✦ NAZIV DOMA
- ✦ DATUM DOGAĐAJA
- ✦ SUDIONICI DOGAĐAJA
- ✦ MJESTO I VRIJEME DOGAĐAJA
- ✦ PODUZETE MJERE
- ✦ OSOBA KOJA PRIJAVLJUJE DOGAĐAJ

11. OBRAZAC ZA OPIS DOGAĐAJA

Svaka osoba (učenik, odgajatelj ili drugi zaposlenik Doma) koja je bila uključena u sukob ili nasilje popunjava neposredno nakon događaja popunjava navedeni obrazac te ga predaje ravnatelju ili stručnom suradniku Doma. Taj obrazac je sastavni dio izvješća Doma o događaju.

OBRAZAC ZA OPIS DOGAĐAJA treba sadržavati sljedeće podatke:

- ✦ DATUM DOGAĐAJA
- ✦ SUDIONICI DOGAĐAJA
- ✦ MJESTO I VRIJEME DOGAĐAJA
- ✦ OPIS DOGAĐAJA
- ✦ ŠTO MISLIM O UZROCIMA DOGAĐAJA
- ✦ MOJE MIŠLJENJE O PODUZETIM MJERAMA
- ✦ ŠTO ĆU REĆI ILI PODUZETI NAKON DOGAĐAJA ✦ DRUGA
MOGUĆA RJEŠENJA – MOJI PRIJEDLOZI

Godišnjim planom i programom rada Doma predviđa se provođenje aktivnosti prevencije nasilja i promicanja modela nenasilnog rješavanja sukoba te zaštite prava učenika.

12. PRILOG 1.: EVIDENCIJA DOMA O SUKOBIMA I NASILJU U DOMU

- **NAZIV: UČENIČKI DOM PAOLA DI ROSA**

- **DATUM** _____

- **SUDIONICI DOGAĐAJA**

- **MJESTO I VRIJEME DOGAĐAJA**

- **PODUZETE MJERE**

- OSOBA KOJA PRIJAVLJUJE DOGAĐAJ

Potpis:

13. PRILOG 2.: OBRAZAC ZA OPIS DOGAĐAJA

- **NAZIV: UČENIČKI DOM PAOLA DI ROSA**

- **DATUM** _____

- **SUDIONICI DOGAĐAJA**

- **MJESTO I VRIJEME DOGAĐAJA**

- **OPIS DOGAĐAJA**

- ŠTO MISLIM O UZROCIMA DOGAĐAJA

- MOJE MIŠLJENJE O PODUZETIM MJERAMA

- ŠTO ĆU REĆI ILI PODUZETU NAKON DOGAĐAJA

- DRUGA MOGUĆA RJEŠENJA – MOJI PRIJEDLOZI

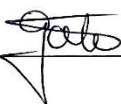
Potpis sudionika:

Potpis stručne osobe:

Ovaj Protokol stupa na snagu osmog dana od objave na oglasnoj ploči Doma.

KLASA: 007-01/23-02/2
URBROJ: 2117-124-01-23-1
Dubrovnik, 19. lipnja 2023.g.

Predsjednica Domskog odbora:
s. Mariangela Galić

Ovaj Protokol objavljen je na oglasnoj ploči Doma dana 20. lipnja 2023.g. i stupio je na snagu dana 28. lipnja 2023.g.

Ravnateljica:
s. Marijana Puljić

